

แนวทางการพัฒนาการบริหารการศึกษาในยุควิถีชีวิตใหม่ของผู้บริหาร

โรงเรียนพุทธศาสนาวัดอาทิตย์ เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร

GUIDELINES FOR THE DEVELOPMENT OF EDUCATIONAL
ADMINISTRATION IN THE NEW AGE OF LIFE OF ADMINISTRATORS OF
SUNDAY BUDDHISM SCHOOL, PHRA NAKHON DISTRICT, BANGKOK

พระครูพิมลธรรมภาณ มาณพ กนฺตสีโล¹

Phrakhru Pimol Thammapan Manop Kantasil

สมศักดิ์ บุญปู, Somsak Boonpu²

ทองดี ศรีตระการ, Tongdee Sritrakan³

E-mail : surachaihongtrakool@gmail.com

Received: December 18, 2022 Revised: May 2, 2024

Accepted: May 2, 2024

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาสภาพการบริหารการศึกษาในยุควิถีชีวิตใหม่ 2) เพื่อศึกษาวิธีการพัฒนาการบริหารการศึกษาในยุควิถีชีวิตใหม่ 3) เพื่อเสนอแนวทางการพัฒนาการบริหารการศึกษาในยุควิถีชีวิตใหม่ของผู้บริหารโรงเรียนพุทธศาสนาวัดอาทิตย์ เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร เป็นการวิจัยแบบผสมวิธี การวิจัยเชิงปริมาณใช้แบบสอบถามกลุ่มตัวอย่างนักเรียนและครูโรงเรียนพุทธศาสนาวัดอาทิตย์ เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร 300 รูป/คนโดยใช้สถิติพื้นฐาน คือ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิจัยเชิงคุณภาพใช้การสัมภาษณ์เชิงลึกผู้บริหาร ครู 5 รูป/คน วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา

¹ นิสิตหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2564.

² อาจารย์ประจำหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2564.

³ อาจารย์ประจำหลักสูตรครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2564.

ผลการวิจัยพบว่า

1. สภาพการบริหารการศึกษาในยุควิถีชีวิตใหม่ของผู้บริหารโรงเรียนพุทธศาสนาวันอาทิตย์ เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านระบบระเบียบและกฎเกณฑ์ในการบริหารการศึกษา ด้านการปรับวิธีคิด ด้านความร่วมมือความสัมพันธ์ในองค์กรกับภายนอก และด้านกระบวนการทำงาน

2. วิธีการพัฒนาการบริหารการศึกษาในยุควิถีชีวิตใหม่ของผู้บริหารโรงเรียนพุทธศาสนาวันอาทิตย์ เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร คือ เปิดใจปรับวิธีคิดของตนเองโดยไม่ยึดติดกับความคิดเดิม พยายามหาความรู้ในด้านต่างๆ ปฏิบัติตามแผนงานของวงจร PDCA ปรับกระบวนการทำงาน และการจัดการศึกษาแบบ Home School ปรับระบบระเบียบและกฎเกณฑ์ในการบริหารการศึกษา ด้วยขั้นตอน 4 สร้างกลไกการเรียนรู้ร่วมกับชุมชน พัฒนาความสัมพันธ์แบบเกื้อกูลกันกับชุมชน ส่งเสริมความเข้มแข็งของชุมชน พัฒนานักเรียนอย่างยั่งยืน

3. แนวทางการพัฒนาการบริหารการศึกษาในยุควิถีชีวิตใหม่ของผู้บริหารโรงเรียนพุทธศาสนาวันอาทิตย์ เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร คือ คิดมุมมองแบบเครือข่าย คิดสิ่งดีพูดสิ่งดีและลงมือทำดี ฟื้นฟูสรรหาแหล่งความรู้ทั้งในโรงเรียนและนอกโรงเรียน ปฏิบัติตามแผนงานของวงจร PDCA จัดการศึกษาแบบ Home School ยกเลิกวัฒนธรรมองค์กรที่มีความล้าหลัง จัดสร้างวัฒนธรรมองค์กรแบบใหม่ที่เชื่อมต่อการประสานด้วยขั้นตอน 4 ขั้นตอน ส่งเสริมให้นักเรียนและครูเข้าใจบทบาทหน้าที่ของตน ส่งเสริมทักษะ สร้างแบบอย่างของความร่วมมือ และการมีส่วนร่วมสร้างกลไกการเรียนรู้ร่วมกับชุมชน บูรณาการการทำงานควบคู่ไปพร้อมๆ กับบทบาทของโรงเรียนต่อการพัฒนานักเรียนอย่างยั่งยืน

คำสำคัญ : แนวทางการพัฒนาการบริหารการศึกษา, ยุควิถีชีวิตใหม่, โรงเรียนพุทธศาสนาวันอาทิตย์ เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร

Abstract

The objectives of this research are 1) to study the condition of educational administration in the new normal, 2) to study the methods of development of educational administration in the new normal, 3) to propose guidelines for the development of educational administration in the new normal for administrator of Sunday Buddhist School, Phra Nakhon District, Bangkok. It was a mixed research method, quantitative work was conducted by

questionnaire with sample group of 300 students/teachers at Sunday Buddhist School, Phra Nakhon District, Bangkok using the basic statistics, i.e. frequency, percentage, mean, standard deviation, while qualitative done by in-depth interviews of 5 heads of executives, teachers, all data were analyzed by content analysis.

The results showed that:

1. The condition of educational administration in the new normal of the administrators of Sunday Buddhist School, Phra Nakhon district, Bangkok. Overall, it was at a high level. Considering each aspect, it was at a high level in all 4 aspects, namely, the system of rules and regulations of administration, thinking and justification, cooperation and relationships inside and outside of the organization and the working process.

2. Methods for the development of educational administration in the new normal of the administrators of Sunday Buddhist School, Phra Nakhon district, Bangkok, were opened mind for new way of thinking without clinging to old ideas, try to gain knowledge in various fields, follow the PDCA process, adjusting the work process and education management using a home school style, reviewing the rules and regulations for administration with 4 steps, creating a learning mechanism with community, developing a supportive relationship with community, community strength promotion, sustainable student development.

3. The guidelines for the development of educational administration in the new normal of the administrators of Sunday Buddhist School, Phra Nakhon district, Bangkok were; networking thinking, reasonable thought, speech and doing, seeking the knowledge sources both inside and outside of school, following the PDCA, using home school style, abolishing the backward organizational culture, creating a new organizational culture connecting experiences through four steps, encouraging students and teachers to understand their roles and duties, skill improvement, create a model of cooperation and participation in building a learning mechanism with the community, integration of cooperation with the influential roles of the school for the sustainable development of students.

Keywords : Guidelines for Development of Educational Administration, New Normal, Sunday Buddhism School, Phra Nakhon District, Bangkok.

1. บทนำ

การศึกษาไทยในปัจจุบันเป็นยุคแห่งการเรียนรู้ที่มีการเปิดกว้างมีหลากหลายรูปแบบ ให้มนุษย์ได้ศึกษาค้นคว้าด้วยตัวเองอย่างรวดเร็วโดยการนำเทคโนโลยีสมัยใหม่เข้ามาพัฒนาารูปแบบการจัดการศึกษาในสถานศึกษาเพื่อให้ก้าวทันโลกยุคใหม่ที่ไร้ขอบเขตภายใต้จินตนาการของมนุษย์ ที่สร้างขึ้นการศึกษาเป็นกระบวนการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นได้ทุกที่ทุกเวลาจะเห็นได้ว่าสถานศึกษาต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นขนาดเล็ก ขนาดกลาง ขนาดใหญ่และใหญ่พิเศษสิ่งที่เป็นจำเป็นและหลีกเลี่ยงไม่ได้คือการพัฒนาการศึกษาทั้งทางด้านการบริหารสถานศึกษาการเรียนการสอน แหล่งการเรียนรู้ซึ่งนักเรียน ทุกคนต้องเข้าไปให้ถึงแหล่งสังคมการเรียนรู้และใช้เทคโนโลยีที่จะทำให้เกิดคุณค่าและประโยชน์สูงสุดต่อตนเอง⁴ เมื่อพิจารณาถึงการศึกษายุคใหม่ที่เคลื่อนไหวอยู่ในสถานการณ์โลกศตวรรษที่ 21 และการเผชิญหน้ากับวิกฤตโควิด-19 ที่ทำให้โลกและผู้คนต้องปรับตัวรับความเป็นจริงและ ชีวิตใหม่วิถีใหม่ หรือ นิว นอร์มอล ซึ่งเป็นการปรับตัวที่มีนวัตกรรมเทคโนโลยีในกระแสการสื่อสารและความก้าวหน้ายุคใหม่เป็นตัวช่วยและจะมีผลต่อสังคมเศรษฐกิจทั้งระบบ นิว นอร์มอล จะกลายเป็นความเคลื่อนไหวของชีวิตและงานแบบใหม่ต่อจากปัจจุบัน ซึ่งในกระแสความเคลื่อนไหวนี้จำเป็นต้องพิจารณาว่าการศึกษา ต้องหรือ-ปรับสร้างอะไรบ้าง? เพื่อให้ระบบที่ย่ำแย่ของมันก้าวพ้นจากความสิ้นหวังและก้าวไปกับโลกใบใหม่ที่เปลี่ยนไปได้ คงต้องมองถึงเนื้อในแก่นแกนของการศึกษาว่า “สังคมและเรา” จะร่วมกันจัดระบบการศึกษาไทยออกจากความ ล้าหลัง-พิกลพิการอย่างไร ทั้งในการบริหารจัดการของบรรดาองค์กรและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ที่มีบทบาทจุดยืนต่อระบบการศึกษา สถาบันการศึกษา ไปจนถึงภาคปฏิบัติการเรียน-การสอนของบุคลากรที่เกี่ยวข้องทุกระดับฯลฯ ไม่ให้ทำร้ายประเทศและสังคมต่อไปได้เช่นไร? เป็นเรื่องที่ปฏิเสธยากว่าการศึกษาววันนี้ “ต้องหรือสร้างทั้งระบบ” และ “สร้างความร่วมมือขึ้นใหม่” โดยเฉพาะกับผู้ประกอบการและโลกแวดล้อมที่เป็นแหล่งงาน แหล่งความรู้ และประสบการณ์ใหม่ เพื่อปรับ

⁴ สุทธิศักดิ์ นันทวิทย์ และสจจิวรรณ ทรรพวสุ, “รูปแบบการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในศตวรรษ ที่ 21 ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัชฌิมศึกษา เขต 2”, วารสารบริหารการศึกษามหาวิทยาลัยศิลปากร, ปีที่ 6 ฉบับที่ 1 (กรกฎาคม-ธันวาคม 2558): 215.

สร้างความรู้ ทักษะ และการมีงานให้นักเรียนนักศึกษา รวมถึงผู้คนที่ก้าวสู่วัยทำงานได้ทำ สอดรับกับความเป็นจริงใหม่ของสังคม-เศรษฐกิจที่เปลี่ยนไป⁵

สภาพการจัดการศึกษาของศูนย์ศึกษาพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์ในระยะเวลาที่ผ่านมา จะพบว่าวิกฤตการณ์ที่สำคัญประการหนึ่ง คือ เรื่องคุณภาพของศูนย์ฯ ที่ไม่เท่าเทียมกัน คนส่วนใหญ่อาจไม่มีสิทธิ์ที่จะเลือก ต้องยอมให้ลูกหลานเรียนในศูนย์ฯ ที่ไม่แน่ใจในคุณภาพ การพัฒนาศูนย์ศึกษาพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์ให้มีคุณภาพเพื่อให้ประชาชนมีความมั่นใจที่จะส่งลูกหลานไปเรียนนั้น จะต้องมีการกำหนดมาตรฐานของศูนย์ฯ และทำให้การบริหารจัดการศูนย์ฯ มีประสิทธิภาพ และมีคุณภาพตามมาตรฐานที่กำหนด การมีมาตรฐาน คือ การดำเนินกิจกรรมและภารกิจต่างๆ ทั้งด้านวิชาการและการบริการ และการจัดการได้สร้างความมั่นใจให้ผู้รับบริการ ทั้งผู้รับบริการโดยตรง คือ ผู้เรียน ผู้ปกครอง และผู้รับบริการทางอ้อม คือ ประชาชน และสังคมโดยรวม ว่าการดำเนินงานของศูนย์ศึกษาพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์มีประสิทธิภาพและทำให้ผู้เรียนมีคุณภาพหรือคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามมาตรฐานการศึกษาที่ได้กำหนดไว้ การมีมาตรฐานเป็นแนวคิดที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของการ “ป้องกัน” ไม่ให้เกิดการทำงานที่ไม่มีประสิทธิภาพ และเกิดผลผลิตที่ไม่มีคุณภาพ ไม่ได้มาตรฐาน⁶

จากสภาพปัญหาดังกล่าวข้างต้นชี้ให้เห็นว่า ศูนย์ศึกษาพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์ ยังไม่สามารถที่จะปฏิบัติหน้าที่ตามวัตถุประสงค์ของการจัดตั้งศูนย์ศึกษาพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์โดยเฉพาะการใช้องค์ประกอบต่างๆ และกระบวนการนำมาใช้ในการบริหารจัดการ การศึกษาที่จะส่งผลถึงความสำเร็จของความสำเร็จมีประสิทธิภาพและคุณภาพการของศูนย์ศึกษาพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์ ดังผลการศึกษาวิจัยเรื่อง “การศึกษารูปแบบและแนวทางการพัฒนาการเรียนการสอนธรรมศึกษาในสังคมไทย” พบว่า ผู้เรียนธรรมศึกษาทุกช่วงชั้น มีความคาดหวังสูงกว่าตามสภาพ ความเป็นจริงทุกด้านต้องการศึกษาธรรมศึกษาเพื่อนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาไปปรับใช้ในชีวิติประจำวัน สำหรับหนังสือแบบเรียนธรรมศึกษายังขาด

⁵ Apichart Thongyou, นิเวศ นอร์มอล กับ 4 ประเด็นสำคัญนำคิดที่จะทำให้ “การศึกษา” พันความตกต่ำ ล้าหลัง และความสูญเปล่าไม่รู้จบ, [ออนไลน์], แหล่งที่มา : <https://www.salika.co/2020/05/17/new-normal-impact-education-must-be-changed/> [4 กรกฎาคม 2563].

⁶ กรมศาสนา กระทรวงวัฒนธรรม, แนวทางการดำเนินงานโครงการศูนย์ศึกษาพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์ ปีงบประมาณ 2554, หน้า 48.

แคลน ภาครัฐควรให้การสนับสนุนในเรื่องดังกล่าว⁷ การบริหารจัดการศึกษาจำเป็นต้องอาศัยผู้มีความรู้ที่จะต้องวางแผนให้สอดคล้องกับความคาดหวังของสังคมที่ได้พาบุตรหลานมาศึกษา เหล่าเรียนหลักพระพุทธศาสนา ซึ่งเป็นหนทางเลือกของผู้ปกครองที่คาดหวังว่าจะเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมเด็กและเยาวชนให้เป็นคนดีตามหลักพระพุทธศาสนา

จากความสำคัญดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาแนวทางการพัฒนาการบริหารการศึกษาในยุคชีวิตวิถีใหม่ของผู้บริหารโรงเรียนพุทธศาสนาวัดอาทิตย์ เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร เพื่อเป็นกระบวนการบริหารให้ผู้บริหารสามารถนำไปบูรณาการประยุกต์ใช้สำหรับการบริหารในยุคชีวิตวิถีใหม่หลังเกิดวิกฤตสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงส่งผลกระทบต่อหลากหลายด้านให้โรงเรียนพุทธศาสนาวัดอาทิตย์เกิดสภาพปัญหาด้านต่างๆ ผู้บริหารสามารถบริหารให้ผ่านพ้นวิกฤตการณ์ต่างๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- 1) เพื่อศึกษาสภาพการบริหารการศึกษาในยุคชีวิตวิถีใหม่ของผู้บริหารโรงเรียนพุทธศาสนาวัดอาทิตย์ เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร
- 2) เพื่อศึกษาวิธีการพัฒนาการบริหารการศึกษาในยุคชีวิตวิถีใหม่ของผู้บริหารโรงเรียนพุทธศาสนาวัดอาทิตย์ เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร
- 3) เพื่อเสนอแนวทางการพัฒนาการบริหารการศึกษาในยุคชีวิตวิถีใหม่ของผู้บริหารโรงเรียนพุทธศาสนาวัดอาทิตย์ เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร

3. วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาการบริหารการศึกษาในยุคชีวิตวิถีใหม่ของผู้บริหารโรงเรียนพุทธศาสนาวัดอาทิตย์ เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร เป็นการวิจัยแบบผสมผสานวิธี (Mixed-Method Research Design) โดยมีขั้นตอนการวิจัย ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 เพื่อศึกษาสภาพการบริหารการศึกษาในยุคชีวิตวิถีใหม่ของผู้บริหารโรงเรียนพุทธศาสนาวัดอาทิตย์ เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร มี 2 ขั้นตอน ได้แก่ 1) ศึกษาเอกสารเกี่ยวกับการบริหารการศึกษาในยุคชีวิตวิถีใหม่ จากแหล่งข้อมูล : หนังสือ บทความ ตำรา งานวิจัย website เครื่องมือ : แบบศึกษาเอกสาร การวิเคราะห์ : การวิเคราะห์เนื้อหา

⁷ อนุชิต ชำทอง (ป.ศ.9), ปัญญา สละทองตรง (ป.ศ.9), และนักวิชาการศาสนา 8 ว, **ธรรมศึกษาชั้นตรี ฉบับปรับปรุงใหม่ที่ประกาศใช้ในปัจจุบัน**, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย, 2550), หน้า 1-3.

Content Analysis 2) แจกแบบสอบถามนักเรียนและครูโรงเรียนพุทธศาสนาวัดอาทิตย์ เขตพระนคร กรุงเทพมหานครจำนวน 300 รูป/คน จากแหล่งข้อมูล : นักเรียนและครูทั้งหมดที่อยู่ในโรงเรียนพุทธศาสนาวัดอาทิตย์ เขตพระนคร กรุงเทพมหานครจำนวน 300 รูป เครื่องมือ : แบบสอบถาม การวิเคราะห์ : ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ขั้นตอนที่ 2 เพื่อศึกษาวิธีการพัฒนาการบริหารการศึกษาในยุควิถีชีวิตใหม่ของผู้บริหารโรงเรียนพุทธศาสนาวัดอาทิตย์ เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร มี 1 ขั้นตอน ได้แก่ สัมภาษณ์ผู้บริหาร ครู โรงเรียนพุทธศาสนาวัดอาทิตย์ เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร จำนวน 5 รูป/คน แหล่งข้อมูล : ผู้บริหารและครู จำนวน 5 รูป/คน เครื่องมือ : แบบสัมภาษณ์ การวิเคราะห์ : การวิเคราะห์เนื้อหา Content Analysis

ขั้นตอนที่ 3 เพื่อเสนอแนวทางการพัฒนาการบริหารการศึกษาในยุควิถีชีวิตใหม่ของผู้บริหารโรงเรียนพุทธศาสนาวัดอาทิตย์ เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร ได้แก่ ปรับปรุงแก้ไขและนำเสนอร่วมกับอาจารย์ที่ปรึกษา/อาจารย์ที่ปรึกษา เครื่องมือ : แบบศึกษาเอกสาร การวิเคราะห์ข้อมูล : การวิเคราะห์เนื้อหา ผลลัพธ์ที่ได้ : ได้แนวทางการพัฒนาการบริหารการศึกษาในยุควิถีชีวิตใหม่ของผู้บริหารโรงเรียนพุทธศาสนาวัดอาทิตย์ เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร

ประชากร และผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

การวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ประชากร ได้แก่ นักเรียนและครูโรงเรียนพุทธศาสนาวัดอาทิตย์ เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร ทั้ง 3 โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนพุทธศาสนาวัดอาทิตย์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วัดมหาธาตุยุวราชรังสฤษฎิ์ โรงเรียนพุทธศาสนาวัดอาทิตย์ วัดสุทัศน์แขวงวัดราชบพิธ เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร โรงเรียนพระพุทธศาสนาวัดอาทิตย์วัดพระเชตุพนวิมลมังคลาราม แขวงพระบรมมหาราชวัง เขตพระนครจำนวน 300 รูป/คน ซึ่งผู้วิจัยใช้ประชากรทั้งหมดในการศึกษาคั้งนี้

การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ได้แก่ สัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 รูป/คน ใช้เครื่องมือ คือ แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-structured Interview) ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ คือ ผู้บริหาร ครู โรงเรียนพุทธศาสนาวัดอาทิตย์ เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร

4. ผลการวิจัย

1) ผลการวิจัยสภาพการบริหารการศึกษาในยุควิถีชีวิตใหม่ของผู้บริหารโรงเรียน พุทธศาสนวันอาทิตย์ เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่านักเรียนและครูมีความคิดเห็น อยู่ในระดับมาก ได้แก่ ด้านระบบระเบียบและกฎเกณฑ์ในการบริหารการศึกษา ด้านการปรับวิธีคิด ด้านความร่วมมือความสัมพันธ์ในองค์กรและกับภายนอก และด้านกระบวนการทำงาน ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของผู้ตอบแบบสอบถามตามความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการบริหารการศึกษาในยุควิถีชีวิตใหม่ของผู้บริหารโรงเรียนพุทธศาสนาวันอาทิตย์ เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร ภาพรวมทั้ง 4 ด้าน

(N = 300)

สภาพการบริหารการศึกษาในยุควิถีชีวิตใหม่ของผู้บริหารโรงเรียนพุทธศาสนาวันอาทิตย์ เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร	ความคิดเห็นของนักเรียนและครู			
	μ	σ	ระดับ	อันดับที่
1) ด้านการปรับวิธีคิด	3.78	0.780	มาก	2
2) ด้านกระบวนการทำงาน	3.54	0.853	มาก	4
3) ด้านระบบระเบียบและกฎเกณฑ์ในการบริหารการศึกษา	3.74	0.902	มาก	1
4) ด้านความร่วมมือความสัมพันธ์ในองค์กรและกับภายนอก	3.67	0.832	มาก	3
ภาพรวม	3.69	0.761	มาก	

จากตารางที่ 1 นักเรียนและครูที่มีต่อสภาพการบริหารการศึกษาในยุควิถีชีวิตใหม่ของผู้บริหารโรงเรียนพุทธศาสนาวันอาทิตย์ เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร ภาพรวม 4 ด้านพบว่า อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.69 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.761 ราชด้านทุกด้านอยู่ในระดับมาก ได้แก่ ด้านระบบระเบียบและกฎเกณฑ์ในการบริหารการศึกษา มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.74 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.902รองลงมา ได้แก่ ด้านการปรับวิธีคิด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.78 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.780ด้านความร่วมมือความสัมพันธ์ในองค์กรและกับภายนอก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.67 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.832 และด้านกระบวนการทำงาน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.54 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.853 ตามลำดับ

2) ผลการศึกษาวิธีการพัฒนาการบริหารการศึกษาในยุควิถีชีวิตใหม่ของผู้บริหารโรงเรียนพุทธศาสนวันอาทิตย์ เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร

1. **ด้านการปรับวิธีคิด** ได้แก่ เปิดใจปรับวิธีคิดของตนเองโดยไม่ยึดติดกับความคิดเดิมๆ พยายามหาความรู้ในด้านต่างๆ การลงเรียนคอร์สออนไลน์ต่างๆ ที่เกี่ยวกับงาน การหาความรู้เหล่านี้ก็เพื่อให้เป็นวัตถุดิบสำหรับการคิดในขั้นต่อไป เลือกคิดแต่สิ่งดีๆ พุดแต่สิ่งดีๆ และลงมือทำความดีตามที่ตนเองคิด

2. **ด้านกระบวนการทำงาน** ได้แก่ ผู้บริหารสามารถปฏิบัติตามแผนงานของวงจร PDCA ปรับกระบวนการทำงานและการจัดการศึกษาแบบ Home School สนับสนุนการจัดการศึกษาที่เอื้อต่อการเรียนรู้ การสร้างความเข้าใจทั้งกับเด็กและผู้ปกครอง

3. **ด้านระบบระเบียบและกฎเกณฑ์ในการบริหารการศึกษา** ได้แก่ ปรับระบบระเบียบและกฎเกณฑ์ในการบริหารการศึกษา ด้วยขั้นตอน 4 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นระดมพลังสร้างรูปแบบของกระบวนการทางการศึกษา ขั้นการวิเคราะห์ กำหนดขอบเขตและทิศทาง ขั้นการออกแบบใหม่ กำหนด Concept ของกระบวนการ และขั้นนำไปใช้ ทดลองนำไปใช้โดยนำร่อง การปรับเปลี่ยนกระบวนการทัศน์ วัฒนธรรม และค่านิยม เป็นการสร้างกระบวนการเรียนรู้จากประสบการณ์จริง โดยให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง การบริการผู้ปกครองในแบบอีเล็กทรอนิกส์ที่สมบูรณ์

4. **ด้านความร่วมมือความสัมพันธ์ในองค์กรและกับภายนอก** ได้แก่ สร้างกลไกการเรียนรู้ร่วมกับชุมชน พัฒนาความสัมพันธ์แบบเกื้อกูลกันกับชุมชน เพื่อส่งเสริมความเข้มแข็งของชุมชน เพื่อพัฒนาโรงเรียนให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของชุมชน การมีส่วนร่วมของครอบครัวหรือสมาชิกในชุมชนล้วนมีความสำคัญ ปัจจัยบทบาทของชุมชนหรือสภาพแวดล้อมโดยรอบที่อยู่อาศัยของนักเรียนมีความสำคัญเป็นอย่างมาก ซึ่งควรบูรณาการการทำงานควบคู่ไปพร้อมๆ กับบทบาทของโรงเรียนต่อการพัฒนานักเรียนอย่างยั่งยืน

3) เสนอแนวทางการพัฒนาการบริหารการศึกษาในยุควิถีชีวิตใหม่ของผู้บริหารโรงเรียนพุทธศาสนวันอาทิตย์ เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร

1. **ด้านการปรับวิธีคิด** ได้แก่ ผู้บริหารมีวิธีคิดมุมมองแบบเครือข่าย คิดเชื่อมโยงกับการจัดการผลประโยชน์และการอยู่รอดของสถานศึกษา จัดปรับชีวิตของตัวเองและการงานสู่มิติใหม่ เปิดใจปรับวิธีคิดของตนเองโดยไม่ยึดติดกับความคิดเดิมๆ พยายามหาความรู้ในด้านต่างๆ การลงเรียนคอร์สออนไลน์ต่างๆ ที่เกี่ยวกับงาน การหาความรู้เหล่านี้ก็

เพื่อให้เป็นวัตถุดิบสำหรับการคิดในขั้นต่อไป เลือกคิดแต่สิ่งดีๆ พุดแต่สิ่งดีๆ และลงมือทำ ความดีตามที่ตนเองคิด

2. ด้านกระบวนการทำงาน ได้แก่ ฟื้นฟูสภาพแหล่งความรู้ทั้งในโรงเรียน และนอกโรงเรียน มีปฏิสัมพันธ์ร่วมกันทั้งในโรงเรียนและนอกโรงเรียน ปฏิสัมพันธ์กับสังคมและ สร้างสรรค์นวัตกรรมใหม่ ปฏิบัติตามแผนงานของวงจร PDCA ปรับกระบวนการทำงานและการจัดการศึกษาแบบ Home School สนับสนุนการจัดการศึกษาที่เอื้อต่อการเรียนรู้ การสร้างความเข้าใจทั้งกับเด็กและผู้ปกครอง

3. ด้านระบบระเบียบและกฎเกณฑ์ในการบริหารการศึกษา ได้แก่ ยกเลิกวัฒนธรรมองค์กรที่มีความล้าหลัง ไม่ส่งเสริมการบริหารการศึกษาให้ทันต่อสังคมโลก จัดสร้างวัฒนธรรมองค์กรแบบใหม่ที่ส่งเสริมประสบการณ์การเรียนรู้และการบริหารสถานศึกษา เชื่อมต่อประสบการณ์ความสามารถของคนในองค์กรและเครือข่ายแบบมีส่วนร่วมในแนวอน ปรับระบบระเบียบและกฎเกณฑ์ในการบริหารการศึกษา ด้วยขั้นตอน 4 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นระดมพลังสร้างรูปแบบของกระบวนการทางการศึกษา ขั้นการวิเคราะห์ กำหนดขอบเขตและ ทิศทางขั้นการออกแบบใหม่ กำหนด Concept ของกระบวนการ และขั้นนำไปใช้ ทดลองนำไปใช้ โดยนำร่อง ปรับเปลี่ยนกระบวนการทัศน์ วัฒนธรรม และค่านิยม เป็นการสร้างกระบวนการเรียนรู้ จากประสบการณ์จริง โดยให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง การบริการผู้ปกครองในแบบอีเล็กทรอนิกส์ ที่สมบูรณ์

4. ด้านความร่วมมือความสัมพันธ์ในองค์กรและกับภายนอก ได้แก่ ส่งเสริมให้ นักเรียนและครูเข้าใจบทบาทหน้าที่ของตน ส่งเสริมทักษะที่จำเป็นในการทำงานให้แก่ นักเรียน และครู สร้างแบบอย่างของความร่วมมือและการมีส่วนร่วม สร้างกลไกการเรียนรู้ร่วมกับชุมชน พัฒนาความสัมพันธ์แบบเกื้อกูลกันกับชุมชน เพื่อส่งเสริมความเข้มแข็งของชุมชน เพื่อพัฒนา โรงเรียนให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของชุมชน การมีส่วนร่วมของ ครอบครัวหรือสมาชิกในชุมชนล้วนมีความสำคัญ ปัจจัยบทบาทของชุมชนหรือสภาพแวดล้อม โดยรอบที่อยู่อาศัยของนักเรียนมีความสำคัญเป็นอย่างมาก ซึ่งควรบูรณาการการทำงานควบคู่ ไปพร้อมๆ กับบทบาทของโรงเรียนต่อการพัฒนานักเรียนอย่างยั่งยืน

5. การอภิปรายผล

ผู้วิจัยพบประเด็นสำคัญที่นำมาอภิปรายผลเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการบริหาร การศึกษาในยุคศัวิตวิธีใหม่ของผู้บริหารโรงเรียนพุทธศาสนาวินอาทิตย เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร ดังต่อไปนี้

1) **สภาพการบริหารการศึกษาในยุควิถีชีวิตใหม่ของผู้บริหารโรงเรียนพุทธศาสนาวินิจฉัย เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร ภาพรวมทั้ง 4 ด้าน** นักเรียนและครูมีความคิดเห็น อยู่ในระดับมาก ได้แก่ ด้านระบบระเบียบและกฎเกณฑ์ในการบริหารการศึกษา ด้านการปรับวิธีคิด ด้านความร่วมมือความสัมพันธ์ในองค์กรและกับภายนอก และด้านกระบวนการทำงาน จากผลการวิจัยดังกล่าวสะท้อนให้เห็นว่าผู้บริหารมีวิธีคิดมุมมองแบบเครือข่าย คิดเชื่อมโยงกับการจัดการผลประโยชน์และการอุดหนุนของ พี่พาสรรหาแหล่งความรู้ทั้งในโรงเรียนและนอกโรงเรียน มีปฏิสัมพันธ์ร่วมกันทั้งในโรงเรียนและนอกโรงเรียน ยกเลิกวัฒนธรรมมององค์กรที่มีความล้าหลัง ไม่ส่งเสริมการบริหารการศึกษาให้ทันต่อสังคมโลก จัดสร้างวัฒนธรรมองค์กรแบบใหม่ที่ ส่งเสริมประสบการณ์การเรียนรู้และการบริหารสถานศึกษา ส่งเสริมให้นักเรียนและครูเข้าใจบทบาทหน้าที่ของตน ส่งเสริมทักษะที่จำเป็นในการทำงานให้แก่ นักเรียนและครู สร้างแบบอย่างของความร่วมมือและการมีส่วนร่วม โดยผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ **จิรวิทย์ นิยมธรรม** ได้ทำการศึกษาสภาพและความคาดหวังพฤติกรรมด้านคุณธรรมของผู้บริหารโรงเรียนตามทัศนะของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสระแก้ว พบว่า สภาพพฤติกรรมด้านคุณธรรมที่เป็นจริง ทั้งโดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก โดยเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยได้แก่ ด้านการรักษาความสัตย์ ด้านการอดทน ด้านการรู้จักข่มใจตนเอง และด้านการรู้จักวางความชั่ว ส่วนผลการเปรียบเทียบสภาพและความคาดหวังพฤติกรรมด้านคุณธรรม จำแนกตามเพศและประสบการณ์ พบว่า ข้าราชการครูเพศหญิงมีทัศนะต่อพฤติกรรมด้านคุณธรรมที่เป็นจริงและความคาดหวังพฤติกรรมคุณธรรมของผู้บริหารโรงเรียนดีกว่าข้าราชการครูเพศชาย ข้าราชการครูที่มีประสบการณ์ในการทำงานน้อย มีทัศนะต่อสภาพพฤติกรรมด้านคุณธรรมที่เป็นจริงและความคาดหวังพฤติกรรมคุณธรรมของผู้บริหารโรงเรียนดีกว่า ข้าราชการครูที่มีประสบการณ์ในการทำงานมาก^๘ และสอดคล้องกับ **สมบัติ เส็งดอนไพร** ได้ทำการวิจัยเรื่อง “การศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในสังกัดเทศบาลเมืองพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ” พบว่า ครูผู้สอนของโรงเรียนในสังกัดเทศบาลเมืองพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการบริหารงานวิชาการ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก ได้แก่ ด้านการพัฒนาระบบ

^๘ จิรวิทย์ นิยมธรรม, “สภาพและความคาดหวังพฤติกรรมด้านคุณธรรมของผู้บริหารโรงเรียน ตามทัศนะของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสระแก้ว”, **วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต**, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยบูรพา, 2545).

ประกันคุณภาพในสถานศึกษา ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ด้านการวัดผลและประเมินผลการศึกษา ตามลำดับ ส่วนด้านการนิเทศการศึกษาและด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษาอยู่ในระดับปานกลาง⁹

2) ผลการศึกษาวิธีการพัฒนาการบริหารการศึกษาในยุควิถีชีวิตใหม่ของผู้บริหารโรงเรียนพุทธศาสนาวัดอาทิตย์ เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร ทั้ง 4 ด้าน คือ

1. ด้านการปรับวิธีคิด ได้แก่ เปิดใจปรับวิธีคิดของตนเองโดยไม่ยึดติดกับความคิดเดิมๆ พยายามหาความรู้ในด้านต่างๆ การลงเรียนคอร์สออนไลน์ต่างๆ ที่เกี่ยวกับงาน การหาความรู้เหล่านี้ก็เพื่อให้เป็นวัตถุดิบสำหรับการคิดในขั้นต่อไป เลือกคิดแต่สิ่งดีๆ พุดแต่สิ่งดีๆ และลงมือทำความดีตามที่ตนเองคิด

2. ด้านกระบวนการทำงาน ได้แก่ ผู้บริหารสามารถปฏิบัติตามแผนงานของวงจร PDCAปรับกระบวนการทำงานและการจัดการศึกษาแบบ Home School สนับสนุนการจัดการศึกษาที่เอื้อต่อการเรียนรู้ การสร้างความเข้าใจทั้งกับเด็กและผู้ปกครอง

3. ด้านระบบระเบียบและกฎเกณฑ์ในการบริหารการศึกษา ได้แก่ ปรับระบบระเบียบและกฎเกณฑ์ในการบริหารการศึกษา ด้วยขั้นตอน 4 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นระดมพลังสร้างรูปแบบของกระบวนการทางการศึกษา ขั้นการวิเคราะห์ กำหนดขอบเขตและทิศทางการออกแบบใหม่ กำหนด Concept ของกระบวนการ และขั้นนำไปใช้ ทดลองนำไปใช้โดยนำร่อง การปรับเปลี่ยนกระบวนการทัศน์ วัฒนธรรม และค่านิยม เป็นการสร้างกระบวนการเรียนรู้จากประสบการณ์จริง โดยให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง การบริการผู้ปกครองในแบบอีเล็กทรอนิกส์ที่สมบูรณ์

4. ด้านความร่วมมือความสัมพันธ์ในองค์กรและกับภายนอก ได้แก่ สร้างกลไกการเรียนรู้ร่วมกับชุมชน พัฒนาความสัมพันธ์แบบเกื้อกูลกันกับชุมชน เพื่อส่งเสริมความเข้มแข็งของชุมชน เพื่อพัฒนาโรงเรียนให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของชุมชน การมีส่วนร่วมของครอบครัวหรือสมาชิกในชุมชนล้วนมีความสำคัญ ปัจจัยบทบาทของชุมชนหรือสภาพแวดล้อมโดยรอบที่อยู่อาศัยของนักเรียนมีความสำคัญเป็นอย่างมาก ซึ่งควร

⁹ สมปอง เล็งดอนไพร, “การศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในสังกัดเทศบาลเมืองพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ”, *วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต*, (บัณฑิตวิทยาลัย:จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2555).

บูรณาการการทำงานควบคู่ไปพร้อมๆ กับบทบาทของโรงเรียนต่อการพัฒนานักเรียนอย่างยั่งยืน

จากผลการวิจัยดังกล่าวสะท้อนให้เห็นว่าวิธีการพัฒนาการบริหารการศึกษาในยุควิถีชีวิตใหม่ของผู้บริหารโดยการปรับวิธีคิด ได้แก่ เปิดใจปรับวิธีคิดของตนเองโดยไม่ยึดติดกับความคิดเดิมๆ ปฏิบัติตามแผนงานของวงจร PDCA การจัดการศึกษาแบบ Home School ปรับระบบระเบียบและกฎเกณฑ์ในการบริหารการศึกษา การปรับเปลี่ยนกระบวนการขั้นตอน วัฒนธรรม และค่านิยม สร้างกลไกการเรียนรู้ร่วมกับชุมชน พัฒนาความสัมพันธ์แบบเกื้อกูลกันกับชุมชน โดยผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับงานวิจัยของ **พระสุจินตนิมิต หนูชู** ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “รูปแบบการบริหารจัดการศึกษาศูนย์ศึกษาพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์ที่มีประสิทธิผล” ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบการบริหารจัดการศึกษาของศูนย์ศึกษาพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์ที่มีประสิทธิผล ประกอบด้วยองค์ประกอบหลัก 55 ตัวบ่งชี้ โดยองค์ประกอบหลัก คือ 1) ความคาดหวังต่อผู้เรียน (มี 7 ตัวบ่งชี้) 2) การพัฒนาบุคลากร (มี 7 ตัวบ่งชี้) 3) ความสามัคคีของบุคลากร (มี 7 ตัวบ่งชี้) 4) การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชน (มี 7 ตัวบ่งชี้) 5) การจัดการหลักสูตรและการเรียนการสอน (มี 5 ตัวบ่งชี้) 6) ภาวะผู้นำของผู้อำนวยการศูนย์ (มี 10 ตัวบ่งชี้) 7) การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ภายในศูนย์ (มี 7 ตัวบ่งชี้) และ 8) การประเมินผลความก้าวหน้าของผู้เรียน (มี 5 ตัวบ่งชี้)¹⁰

3) เสนอแนวทางการพัฒนาการบริหารการศึกษาในยุควิถีชีวิตใหม่ของผู้บริหารโรงเรียนพุทธศาสนาวันอาทิตย์ เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร

1. **ด้านการปรับวิธีคิด** ได้แก่ ผู้บริหารมีวิธีคิดมุมมองแบบเครือข่าย คิดเชื่อมโยงกับการจัดการผลประโยชน์และการอยู่รอดของสถานศึกษา จัดปรับชีวิตของตัวเอง และการทำงานสู่มิติใหม่ เปิดใจปรับวิธีคิดของตนเองโดยไม่ยึดติดกับความคิดเดิมๆ พยายามหาความรู้ในด้านต่างๆ การลงเรียนคอร์สออนไลน์ต่างๆ ที่เกี่ยวกับงาน การหาความรู้เหล่านี้ก็เพื่อให้เป็นวัตถุดิบสำหรับการคิดในขั้นต่อไป เลือกรับแต่สิ่งดีๆ พุดแต่สิ่งดีๆ และลงมือทำ ความดีตามที่ตนเองคิด

2. **ด้านกระบวนการทำงาน** ได้แก่ พึ่งพาสรรหาแหล่งความรู้ทั้งในโรงเรียนและนอกโรงเรียน มีปฏิสัมพันธ์ร่วมกันทั้งในโรงเรียนและนอกโรงเรียน ปฏิสัมพันธ์กับสังคมและ

¹⁰ พระสุจินตนิมิต หนูชู, “รูปแบบการบริหารจัดการศึกษาศูนย์ศึกษาพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์ที่มีประสิทธิผล”, *วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์ดุสิตบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการศึกษา*, (วิทยาลัยครูศาสตร์: มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต, 2556), บทคัดย่อ.

สร้างสรรค์นวัตกรรมใหม่ ปฏิบัติตามแผนงานของวงจร PDCA ปรับกระบวนการทำงานและการจัดการศึกษาแบบ Home School สนับสนุนการจัดการศึกษาที่เอื้อต่อการเรียนรู้ การสร้างความเข้าใจทั้งกับเด็กและผู้ปกครอง

3. ด้านระบบระเบียบและกฎเกณฑ์ในการบริหารการศึกษา ได้แก่ ยกเลิกวัฒนธรรมองค์กรที่มีความล้าหลัง ไม่ส่งเสริมการบริหารการศึกษาให้ทันต่อสังคมโลก จัดสร้างวัฒนธรรมองค์กรแบบใหม่ที่ส่งเสริมประสบการณ์การเรียนรู้และการบริหารสถานศึกษา เชื่อมต่อประสบการณ์ความสามารถของคนในองค์กรและเครือข่ายแบบมีส่วนร่วมในแนวอน ปรับระบบระเบียบและกฎเกณฑ์ในการบริหารการศึกษา ด้วยขั้นตอน 4 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นระดมพลังสร้างรูปแบบของกระบวนการทางการศึกษา ขั้นการวิเคราะห์ กำหนดขอบเขตและทิศทางขั้นการออกแบบใหม่ กำหนด Concept ของกระบวนการ และขั้นนำไปใช้ ทดลองนำไปใช้ โดยนำร่อง ปรับเปลี่ยนกระบวนการทัศน์ วัฒนธรรม และค่านิยม เป็นการสร้างกระบวนการเรียนรู้จากประสบการณ์จริง โดยให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง การบริการผู้ปกครองในแบบอีเล็กทรอนิกส์ที่สมบูรณ์

4. ด้านความร่วมมือความสัมพันธ์ในองค์กรและกับภายนอก ได้แก่ ส่งเสริมให้นักเรียนและครูเข้าใจบทบาทหน้าที่ของตน ส่งเสริมทักษะที่จำเป็นในการทำงาน ให้แก่นักเรียนและครู สร้างแบบอย่างของความร่วมมือและการมีส่วนร่วม สร้างกลไกการเรียนรู้ร่วมกับชุมชน พัฒนาคือความสัมพันธ์แบบเกื้อกูลกันกับชุมชน เพื่อส่งเสริมความเข้มแข็งของชุมชน เพื่อพัฒนาโรงเรียนให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของชุมชน การมีส่วนร่วมของครอบครัวหรือสมาชิกในชุมชนล้วนมีความสำคัญ ปัจจัยบทบาทของชุมชนหรือสภาพแวดล้อมโดยรอบที่อยู่อาศัยของนักเรียนมีความสำคัญเป็นอย่างมาก ซึ่งควรบูรณาการการทำงานควบคู่ไปพร้อมๆ กับบทบาทของโรงเรียนต่อการพัฒนานักเรียนอย่างยั่งยืน

จากผลการวิจัยดังกล่าวสะท้อนให้เห็นว่าแนวทางการพัฒนาการบริหารการศึกษาในยุควิถีชีวิตใหม่ของผู้บริหารโรงเรียนพุทธศาสนาวันอาทิตย์คิดมุมมองแบบเครือข่าย เชื่อมโยงกับการจัดการผลประโยชน์และการอยู่รอดของสถานศึกษา เปิดใจปรับวิถีคิดของตนเองโดยไม่ยึดติดกับความคิดเดิมๆ พยายามหาความรู้ในด้านต่างๆ การลงเรียนคอร์สออนไลน์ต่างๆ ฟังพาสรรหาแหล่งความรู้ทั้งในโรงเรียนและนอกโรงเรียน มีปฏิสัมพันธ์ร่วมกันทั้งในโรงเรียนและนอกโรงเรียน สร้างสรรค์นวัตกรรมใหม่ ปฏิบัติตามแผนงานของวงจร PDCA จัดการศึกษาแบบ Home School ยกเลิกวัฒนธรรมองค์กรที่มีความล้าหลัง จัดสร้างวัฒนธรรมองค์กรแบบใหม่ที่ เชื่อมต่อประสบการณ์ความสามารถของคนในองค์กรและเครือข่ายแบบมีส่วนร่วม ด้วยขั้นตอน 4 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นระดมพลังสร้างรูปแบบ ขั้นการวิเคราะห์ ขั้นการ

ออกแบบใหม่ และชั้นนำไปใช้ ปรับเปลี่ยนกระบวนการทัศน วัฒนธรรม และค่านิยม ส่งเสริมให้นักเรียนและครูเข้าใจบทบาทหน้าที่ของตน ส่งเสริมทักษะ สร้างแบบอย่างของความร่วมมือและการมีส่วนร่วมสร้างกลไกการเรียนรู้ร่วมกับชุมชน บูรณาการการทำงานควบคู่ไปพร้อมๆ กับบทบาทของโรงเรียนต่อการพัฒนานักเรียนอย่างยั่งยืน จากผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับงานวิจัย ได้ให้ข้อคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทและความรับผิดชอบของ ผู้บริหารไว้ดังนี้ คือ เป็น ผู้รับผิดชอบในการปฏิบัติงาน เสริมสร้างงานให้ได้ผลสูงสุดทั้งปริมาณ และคุณภาพ แนะนำแนวทางการทำงานให้ผู้ใต้บังคับบัญชา ติดตามประสานงานในองค์การเพื่อให้งานมีประสิทธิภาพ สั่งและควบคุมงาน¹¹ และสอดคล้องกับ การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างศูนย์แนะแนวและการเข้าไปใช้บริหารของนักเรียน:ศึกษาที่ตั้งศูนย์แนะแนวที่ตั้งอยู่ภายในโรงเรียน พบว่าสถานที่ตั้งศูนย์แนะแนวไม่มีผลต่อจำนวนนักเรียนที่เข้าไปใช้บริการ เมื่อจะสร้างใหม่หรือสร้างสถานที่เพิ่มเติมควรจะสร้างศูนย์แนะแนวที่มีความสะดวกต่อการให้คำปรึกษา แนะนำ แนะนำ การประสานงานของผู้แนะแนว สถานที่ตั้งควรอยู่บริเวณตรงกลางของโรงเรียน เพื่ออำนวยความสะดวกใช้บริการได้ทุกทิศทางและควรตั้งศูนย์แนะแนวใกล้กับห้องผู้อำนวยการเพื่อโรงเรียนอื่นๆ ได้เข้ามาใช้บริการได้สะดวก ศูนย์แนะแนวควรจัดให้มีการปรึกษาแนะนำ และจัดการให้เป็นส่วนตัวเฉพาะระหว่างผู้ให้คำปรึกษาและผู้มาขอรับคำปรึกษา¹²

6. สรุป

แนวทางการพัฒนาการบริหารการศึกษาในยุคชีวิตวิถีใหม่ของผู้บริหารโรงเรียน พุทธศาสนาวินัยวิทยา เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร โดยคิดมุมมองแบบเครือข่าย คิดสิ่งดีพูดสิ่งดีและลงมือทำความดีตามที่ตนเองคิด พึ่งพาสรรหาแหล่งความรู้ทั้งในโรงเรียนและนอกโรงเรียน ปฏิบัติตามแผนงานของวงจร PDCA จัดการศึกษาแบบ Home School ยกเลิกวัฒนธรรมองค์กรที่มีความล้าหลัง จัดสร้างวัฒนธรรมองค์กรแบบใหม่ที่เชื่อมต่อการประสานด้วยขั้นตอน 4 ขั้นตอน ส่งเสริมให้นักเรียนและครูเข้าใจบทบาทหน้าที่ของตน ส่งเสริมทักษะ

¹¹Kingsbury, อังใน ธวัช ตัสโต, “ความคิดเห็นของครูและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเกี่ยวกับพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดชุมพร”, **วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต**, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยทักษิณ, 2546), หน้า 12.

¹²Arthur Thomas Smith, **The Relationship of guidance centers and student use : A study of the location of guidance offices within the school plant**, Andrews University, 1982, abstract, [online], accessed; <http://proquest.umi.com/pqdweb?index=47&sid=753178501&srchmode=1&vinst=prod> [December 23, 2007].

สร้างแบบอย่างของความร่วมมือ และการมีส่วนร่วมสร้างกลไกการเรียนรู้ร่วมกับชุมชน บูรณาการการทำงานควบคู่ไปพร้อมๆ กับบทบาทของโรงเรียนต่อการพัฒนานักเรียนอย่างยั่งยืน

7. องค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย

ผู้วิจัยได้นำเสนอองค์ความรู้ใหม่จากแนวทางการพัฒนาการบริหารการศึกษาในยุคชีวิตวิถีใหม่ของผู้บริหารโรงเรียนพุทธศาสนาวินอาทิตย์ เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 องค์ความรู้จากการวิจัย

“MWSC Model”

ที่มา : พระครูพิมลธรรมภาณ (มาณพ กนฺตสีโล), 2565.

แผนภาพที่ 1 แสดงองค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัยเรื่อง “แนวทางการพัฒนาการบริหารการศึกษาในยุคชีวิตวิถีใหม่ของผู้บริหารโรงเรียนพุทธศาสนาวินอาทิตย์ เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร” โดยผู้วิจัยสรุปได้เป็น “MWSC Model” ดังนี้

“MWSC Model”

M หมายถึง Mind Set ด้านการปรับวิธีคิด คิดมุมมองแบบเครือข่าย เชื่อมโยงกับการจัดการผลประโยชน์และการอยู่รอดของสถานศึกษา ปรับชีวิตของตัวเองและการงานสู่มิติ

ใหม่ เปิดใจปรับวิธีคิดของตนเองโดยไม่ยึดติดกับความคิดเดิมๆ พยายามหาความรู้ในด้านต่างๆ การลงเรียนคอร์สออนไลน์ต่างๆ ที่เกี่ยวกับงาน การหาความรู้เหล่านี้ก็เพื่อให้เป็นวัตถุดิบ สำหรับการคิดในขั้นต่อไป ไปเลือกคิดแต่สิ่งดีๆ พุดแต่สิ่งดีๆ และลงมือทำความดีตามที่ตนเอง คิด

W หมายถึง Wok ด้านกระบวนการทำงาน พึงพาสรรหาแหล่งความรู้ทั้งใน โรงเรียนและนอกโรงเรียน มีปฏิสัมพันธ์ร่วมกันทั้งในโรงเรียนและนอกโรงเรียน สร้างสรรค์ นวัตกรรมใหม่ ปฏิบัติตามแผนงานของวงจร PDCA จัดการศึกษาแบบ Home School

S หมายถึง System ด้านระบบระเบียบและกฎเกณฑ์ในการบริหารการศึกษา ยกเลิกวัฒนธรรมองค์กรที่มีความล้าหลัง จัดสร้างวัฒนธรรมองค์กรแบบใหม่ที่ เชื่อมต่อ ประสิทธิภาพความสามารถของคนในองค์กรและเครือข่ายแบบมีส่วนร่วม ด้วยขั้นตอน 4 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นระดมพลังสร้างรูปแบบ ขั้นการวิเคราะห์ ขั้นการออกแบบใหม่ และขั้นนำไปใช้ ปรับเปลี่ยนกระบวนการทัศน์ วัฒนธรรม และค่านิยม

C หมายถึง Cooperation ด้านความร่วมมือความสัมพันธ์ในองค์กรและกับ ภายนอก ส่งเสริมให้นักเรียนและครูเข้าใจบทบาทหน้าที่ของตน ส่งเสริมทักษะ สร้างแบบอย่าง ของความร่วมมือและการมีส่วนร่วมสร้างกลไกการเรียนรู้ร่วมกับชุมชน บูรณาการการทำงาน ควบคู่ไปพร้อมๆ กับบทบาทของโรงเรียนต่อการพัฒนานักเรียนอย่างยั่งยืน

8. ข้อเสนอแนะ

1) ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรส่งเสริมให้โรงเรียนสร้างการมีส่วนร่วมให้ตัวเอง ใหม่ในการบริหาร
2. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรส่งเสริมให้มีการเพิ่มศักยภาพให้บุคลากรทั้งใน ด้านความรู้ ประสิทธิภาพ และความเข้าใจโลก
3. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรสนับสนุนให้ผู้บริหารปรับเปลี่ยนระบบการสั่งการ เป็นระบบบริหารแบบมีส่วนร่วม
4. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรส่งเสริมให้มีการพัฒนาความร่วมมือความสัมพันธ์ ในองค์กรและกับภายนอกขึ้นใหม่

2) ข้อเสนอแนะในการปฏิบัติการ

1. สร้างการมีส่วนร่วมให้ตัวเองใหม่ในการบริหาร

- โลก
2. เพิ่มศักยภาพให้บุคลากรทั้งในด้านความรู้ ประสบการณ์ และความเข้าใจ
  3. ผู้บริหารปรับเปลี่ยนระบบการสั่งการเป็นระบบบริหารแบบมีส่วนร่วม
  4. พัฒนาความร่วมมือความสัมพันธ์ในองค์กรและกับภายนอกขึ้นใหม่
- 3) ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป
1. ควรศึกษาการบริหารการศึกษาในยุควิถีชีวิตใหม่ของผู้บริหารโรงเรียนพุทธศาสนาวัดอาทิตย์ กรุงเทพมหานคร
  2. ควรศึกษากระบวนการบริหารการศึกษาในยุควิถีชีวิตใหม่ของผู้บริหารโรงเรียนพุทธศาสนาวัดอาทิตย์ กรุงเทพมหานคร
  3. ควรศึกษาการพัฒนาการบริหารการศึกษาในยุคดิจิทัลของผู้บริหารโรงเรียนพุทธศาสนาวัดอาทิตย์ เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร

เอกสารอ้างอิง

- Kingsbury, อังโน ธวัช ตัสโต, “ความคิดเห็นของครูและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เกี่ยวกับพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดชุมพร”, **วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต**, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยทักษิณ, 2546), หน้า 12.
- กรมศาสนา กระทรวงวัฒนธรรม, **แนวทางการดำเนินงานโครงการศูนย์ศึกษาพระพุทธศาสนาวัดอาทิตย์ ปิงบประมาณ 2554**, หน้า 48.
- จิรวิทย์ นิยมธรรม, “สภาพและความคาดหวังพฤติกรรมด้านคุณธรรมของผู้บริหารโรงเรียน ตามทัศนะของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสระแก้ว”, **วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต**, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยบูรพา, 2545).
- พระสุจินตนิมิต หนูชู, “รูปแบบการบริหารจัดการศึกษาศูนย์ศึกษาพระพุทธศาสนาวัดอาทิตย์ที่มีประสิทธิผล”, **วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์ดุสิตบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการศึกษา**, (วิทยาลัยครุศาสตร์: มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต, 2556), บทคัดย่อ.
- สมปอง เส็งดอนไพร, “การศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในสังกัดเทศบาลเมืองพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ”, **วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต**, (บัณฑิตวิทยาลัย: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2555).
- สุทธิศักดิ์ นันทวิทย์ และสจิวรรณ ทรรพสุ, “รูปแบบการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในศตวรรษ ที่ 21 ของสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2”, **วารสารบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร**, ปีที่ 6 ฉบับที่ 1 (กรกฎาคม-ธันวาคม 2558): 215.

อเนก ขำทอง (ป.ธ.9), ปัญญา สละทองตรง (ป.ธ.9), และนักวิชาการศาสนา 8 ว, **ธรรมศึกษาชั้นตรี ฉบับปรับปรุงใหม่ที่ประกาศใช้ในปัจจุบัน**, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย, 2550), หน้า 1-3.

Arthur Thomas Smith, **The Relationship of guidance centers and student use : A study of the location of guidance offices within the school plant**, Andrews University, 1982, abstract, [online],

